

APOŠTOLSKÁ KONSTITUCE PAPEŽE

FRANTIŠKA

„VULTUM DEI QUAERERE“

o ženském kontemplativním životě

1. Hledání Boží tváře je nedílnou součástí dějin lidstva, které je od počátku povoláno k dialogu lásky se Stvořitelem.¹ Každý člověk má v sobě totiž nepotlačitelnou náboženskou dimenzi, která je jeho nedílnou součástí a zaměřuje jeho srdce k hledání Absolutna, k Bohu, jehož potřebu – ne vždy vědomě – pociťuje. Toto hledání je společné všem lidem dobré vůle. Dokonce i mnozí lidé, kteří se prohlašují za nevěřící, rozpoznávají tuto hlubokou touhu srdce, která přebývá v každém člověku, jenž touží po štěstí a plnosti, je plný nadšení a nikdy nebude dostatečně nasycen radostí.

Svatý Augustin to ve svých Vyznáních vyjádřil výstižně: „Stvořil jsi nás pro sebe a neklidné je naše srdce, dokud nespočine v tobě“.² Tento neklid srdce se rodí z hlubokého přesvědčení, že Bůh hledá člověka jako první a tajemně ho přitahuje k sobě.

Touha a vůle hledat potvrzuje, že si nikdo nevystačí sám, a nutí člověka vydat se ve světle víry na cestu, k exodu z vlastního sebestředného já, aby, přitahován tváří svatého Boha a zároveň „posvátnou zemí druhého“,³ zakusil hlubší společenství.

Toto putování při hledání pravého Boha, jež je v síle křtu vlastní každému křesťanovi, tedy i každé zasvěcené osobě, se působením Ducha svatého stává *sequela pressius Christi*, cestou připodobnění Kristu, účinně vyjádřenou řeholním zasvěcením, obzvláště mnišským životem, který je již od samého počátku považován za zvláštní způsob uskutečňování křtu.

2. Osoby, které tímto zasvěcením „následují Pána zvláštním, prorockým způsobem“,⁴ jsou povolány objevit znamení Boží přítomnosti v každodenním životě, stát se moudrými partnery v dialogu, být těmi, kteří dokáží rozpoznat otázky, jež nám klade Bůh a lidstvo. Velkou výzvou pro každou zasvěcenou osobu je schopnost pokračovat v hledání Boha očima víry „ve světě, který o jeho přítomnosti neví,“⁵ a znovu ukazovat dnešním lidem Ježíšův život v čistotě, chudobě a poslušnosti jako věrohodné a spolehlivé znamení a stávat se tak „živou exegezi Božího slova.“⁶

Od vzniku zvláštního zasvěcení v církvi zaměřili muži a ženy povolání Bohem a zamilování do něj svůj život zcela na hledání jeho tváře a toužili najít a kontemplovat Boha v srdci světa. Přítomnost komunit, umístěných jako město na hoře a svítilna na svícnu (srov. Mt 5,14-15), i když je jejich život skromný –, zviditelňuje cíl, k němuž směřuje celé společenství církve,

¹ Srov. GS 19.

² I, 1, 1: PL 32, 661.

³ Srov. EG 169.

⁴ List všem zasvěceným osobám při příležitosti roku zasvěceného života (21. listopadu 2014), II, 2: AAS 106 (2014), 941.

⁵ VC 68.

⁶ VD 83.

„které jde po cestách času s pohledem upřeným na budoucí završení všech věcí v Kristu Ježíši,“⁷ a hlásá tak nebeskou slávu.⁸

3. Jestliže pro všechny, kdo žijí zasvěceným životem, mají zvláštní význam Petrova slova: „Pane, je dobře, že jsme tu!“ (Mt 17,4), pak kontemplativní osoby, které jsou spojeny v hlubokém společenství se všemi ostatními povoláními vlastními křesťanskému životu „jako paprsky jediného Kristova světla, jež se odráží na tváři církve,“⁹ „podle svého zvláštního charismatu věnují velkou část dne napodobování Matky Boží, která ustavičně rozjímalá slova a gesta svého Syna (srov. Lk 2,19.51), a Marie z Betánie, která sedíc u nohou Pána, naslouchala jeho slovům (srov. Lk 10,38).“¹⁰ Jejich život „skrytý s Kristem v Bohu“ (srov. Kol 3,3) se tak stává obrazem bezpodmínečné lásky k Pánu, prvotnímu vzoru kontempace, ukazuje christocentrické směřování celého jejich života až do té míry, že mohou říci s apoštolem: „Pro mě život je Kristus!“ (Flp 1,21) a vyjadřuje všezahrnující rys, který vytváří hlubokou dynamiku povolání ke kontemplativnímu životu.¹¹

Kontemplativní osoby jsou přitahovány září Krista, „nejkrásnějšího z lidských synů“ (Žl 45,3). Zároveň jsou součástí lidských dějin, jejich místo je v srdci církve i světa¹² a v nekončícím hledání Boha nacházejí hlavní znamení a kritérium autenticity svého zasvěceného života. Svatý Benedikt, otec západního mnišství, zdůrazňuje, že mnich je ten, kdo hledá Boha po celý svůj život, a u zájemce o tento způsob života požaduje prověření, „*si revera Deum quaerit*“, zda skutečně hledá Boha.¹³

Zejména nesčetné zasvěcené ženy zaměřily a stále zaměřují během staletí až po naše dny „celý svůj život i činnost k nazírání na Boha“¹⁴ jako znamení a proctví církve – panny, snoubenky a matky; živoucí připomínku věrnosti, s níž Bůh skrze události dějin nepřestává podporovat svůj lid.

4. Mnišský život, jenž je sjednocujícím prvkem s jinými křesťanskými vyznáními,¹⁵ je utvářen vlastním osobitým stylem života, který je proctvím a znamením a který „může a musí mít účinný vliv na všechny údy církve, aby s nadšením plnily povinnosti křesťanského povo-

⁷ VC 59.

⁸ Srov. CIC, kán. 573 §1.

⁹ VC 16.

¹⁰ VD 83.

¹¹ Srov. VC 18.

¹² Srov. LG 44; VC 3.29.

¹³ Řehole, 58,7.

¹⁴ VC 8.

¹⁵ OL 9.

lání.¹⁶ Komunity těch, kdo se modlí, a zvláště společenství kontemplativní, „která jsou ve svém odloučení od světa důvěrněji spojeny s Kristem, srdcem světa,¹⁷ nenabízejí dokonalejší realizaci evangelia, ale tím, že plní požadavky křtu, představují vzor k rozlišování a svolávají ke službě celé církvi. Jsou znamením, které ukazuje cestu hledání a připomíná všemu Božímu lidu první a poslední smysl toho, co žije.¹⁸

Úcta, chvála a díkyvdání za zasvěcený a mnišský kontemplativní život

5. Už od prvních staletí chovala církev velkou úctu a upřímnou lásku k lidem, kteří byli poslušni Otcova povolání a hnutí Ducha a zvolili si „těsnější“¹⁹ následování Krista, aby se mu zasvětili nerozděleným srdcem (srov. 1 Kor 7,34). Vedeni bezvýhradnou láskou ke Kristu a lidem, zejména k chudým a trpícím, jsou povoláni napodobovat v různých formách – jako zasvěcené panny, vdovy, poustevníci, mniši či řeholníci – pozemský život Ježíše čistého, chudého a poslušného.²⁰

Kontemplativní mnišský život, který se z velké části týká žen, zakořenil v tichu kláštera a vydává vzácné plody milosti a milosrdenství. Tento ženský kontemplativní život vždy představoval v církvi a pro církev modlící se srdce, strážce nezištnosti a bohaté apoštolské plodnosti a byl viditelným svědkem tajemné a mnohotvárné svatosti.²¹

Prvotní individuální zkušenost panen zasvěcených Kristu, která vytryskla jako živý pramen z touhy láskyplně odpovědět na lásku Krista Snoubence, se brzy proměnila v pevně daný stav a řád uznaný církví, který začal s praxí veřejně konané profese panenství. Během staletí se většina zasvěcených panen shromáždila a vznikla tak forma cenobitského života, o kterou církev pečovala a uchovávala ji přiměřenou disciplínou, na jejímž základě byla ustanovena klauzura jako ochrana ducha a typicky kontemplativního cíle, který tyto komunity přijaly za svůj. Během času se tedy působením účinné síly Ducha, který koná své dílo v srdcích věřících a stále probouzí nové formy následování, a mateřsky starostlivou péčí církve utvářely formy kontemplativního života a zcela kontemplativního života,²² jak je známe dnes. Zatímco na západě

¹⁶ LG 44.

¹⁷ VD 83.

¹⁸ Srov. PC 5.

¹⁹ Tamtéž, 1.

²⁰ VC 14.

²¹ LG 46; ChD 35; PC 7.9; CIC kán. 674.

²² Srov. CIC kán. 667 §2-3.

se kontemplativní duch rozvinul ve velké množství charismat, na východě si uchoval hlubokou jednotu²³ a vydává neustále svědectví o bohatství a kráse života zcela oddaného Bohu.

Během staletí přinesla zkušenost těchto sester, plně soustředěná na Pána, první a jedinou lásku (srov. Oz 2,21-25) a hojné plody svatosti a poslání. Jaká apoštolská plodnost vyzařuje z klášterů skrze modlitbu a obětí! Kolik radosti a prorockého ducha křičí mlčení klauzury do světa!

Zpívejme „nejvyššímu, všemohoucímu a dobrému Pánu“ hymnus díkůvzdání: „Buď pochválen“²⁴ za plody svatosti a milosti, které Pán odjakživa dával skrze ženský mnišský život.

6. Milé kontemplativní sestry, čím by bez vás byla církev a ti, kdo žijí na periferiích lidskosti a pracují jako předsunuté hlídky evangelizace? Církev si velmi váží vašeho zcela oddaného života. Církev počítá s vaší modlitbou a obětí, aby nesla lidem naší doby radostnou zvěst evangelia. Církev vás potřebuje!

Tento svět, nebo alespoň jeho větší část, která podléhá logice moci, ekonomiky a konzumu, nemůže snadno chápat vaše zvláštní povolání a skryté poslání, a přece ho tak nesmírně potřebuje. Jako námořník na širém moři potřebuje maják, který mu ukazuje cestu do přístavu, tak svět potřebuje vás. Buďte majáky těm, kdo jsou blízko, a zvláště těm, kdo jsou daleko. Buďte pochodněmi, které svítí na cestu lidem v temné noci času. Buďte ranními hlídkami (srov. Iz 21,11-12), které ohlašují východ slunce (srov. Lk 1,78). Svým proměněným životem a prostými slovy, přežvýkanými v mlčení, nám ukazujte Toho, který je cesta, pravda a život (srov. Jan 14,6), jediného Pána, který nabízí plnost naší existenci a dává život v hojnosti (srov. Jan 10,10). Volejte jako Ondřej a Šimon: „Našli jsme Pána!“ (srov. Jan 1,40); hlásejte jako Marie Magdalská ráno Zmrtvýchvstání: „Viděla jsem Pána!“ (Jan 20,18). Uchovávejte živé prorocství svého darovaného života. Nemějte strach žít radost evangelijního života podle svého charismatu.

Doprovázení a vedení církve

7. Všechny formy zasvěceného života se těšily zvláštní péči koncilního a papežského magisteria, které ji vyjadřovalo prostřednictvím důležitých vyjádření. Mezi nimi si zaslouží zvláštní pozornost hlavní dokumenty II. vatikánského koncilu: Věřoučná konstituce o církvi *Lumen gentium* a Dekret o obnově řeholního života *Perfectae caritatis*.

²³ OL 9.

²⁴ František z Assisi: Píseň stvoření, 1.

První z nich zasazuje zasvěcený život do eklesiologie Božího lidu, k němuž plně patří společným povoláním ke svatosti a zakořeněním v křestním zasvěcení.²⁵ Druhý z nich vyžaduje od zasvěcených osob obnovu odpovídající změněným podmínkám doby a ukazuje neopominutelná kritéria této obnovy: věrnost Kristu, evangeliu, vlastnímu charismatu, církvi a dnešnímu člověku.²⁶

Nemůžeme opomenout posynodální apoštolskou exhortaci *Vita consecrata* mého předchůdce sv. Jana Pavla II. Tento dokument, který shrnuje bohatství plodů synodu biskupů o zasvěceném životě, obsahuje prvky, které jsou s ohledem na pokračování obnovy zasvěceného života a posílení významu zvěsti evangelia v naší době stále platné (srov. zvl. č. 59 a 68).

Nemůžeme však opomenout ani následující dokumenty, v nichž je patrné stálé a doprovázení a objasňování vašeho kontemplativního života

- Směrnice Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života (CIVCSVA) *Potissimum institutioni* z 2. února 1990, jejíž dlouhé pasáže jsou plně věnovány vaší specificky kontemplativní formě zasvěceného života (kap. IV, 78-85).

- Interdikasteriální dokument *Sviluppi* z 6. ledna 1992, který se zabývá problematikou malého počtu povolání k zasvěcenému životu obecně a v menší míře k jeho kontemplativní formě (č. 81).

- Katechismus katolické církve vyhlášený apoštolskou konstitucí *Fidei depositum* 11. října 1992, který je velmi důležitý pro to, aby všichni věřící pochopili váš způsob života: zejména č. 915-933 věnovaná všem formám zasvěceného života; č. 1672 o vašem nesvátostranném zasvěcení a o benedikci opatů a abatyší; č. 1974 s č. 2102 o spojení desatera a profese evangelijních rad; č. 2518, které ukazuje úzký vztah mezi čistotou srdce předkládanou šestým blahoslavenstvím, jež zaručuje vidění Boha a lásku k pravdám víry; č. 1691 a 2687 vyzdvihující vytrvalou přimluvu, která stoupá k Bohu z kontemplativních klášterů, nenahraditelných míst, kde je uváděna v soulad osobní a společná modlitba; a nakonec č. 2715, které ukazuje výsadní právo kontemplativních osob mít pohled upřený na Ježíše a rozjímat o tajemství jeho života a služby.

- Instrukce CIVCSVA *Congregavit nos* z 2. února 1994, která v č. 10 a 34 spojuje mlčení a samotu s hlubokými požadavky společenství bratrského života a zdůrazňuje souvislost mezi odloučením od světa a každodenním ovzduším usebranosti.

²⁵ LG 44.

²⁶ Srov. PC 2.

- Instrukce CIVCSVA *Verbi Sponsa* z 13. května 1999, která v článcích 1-8 předkládá obdívuhodnou historickou a systematickou syntézu celého předchozího nejvyššího magisteria o eschatologickém misijním smyslu klauzury kontemplativních mnišek.

- Konečně instrukce CIVCSVA *Znovu začít od Krista* z 19. května 2002, která s velkým nasazením zve k neustálé kontemplaci Kristovy tváře; ukazuje mnišky a mnichy jako vrchol chórové chvály a tiché modlitby církve (č. 25) a zároveň je chválí za to, že vždy kladli do středu života liturgii hodin a slavení eucharistie a dávali jí přednost (tamtéž).

8. Padesát let od ukončení II. vatikánského koncilu jsem po příslušných konzultacích a pozorném rozlišování shledal jako nutné dát církvi, a to se zvláštním důrazem na kláštery latinského obřadu, tuto apoštolskou konstituci, která by měla na zřeteli jak intenzivní a plodnou cestu, kterou urazila církev za poslední desetiletí ve světle učení II. vatikánského ekumenického koncilu, tak i změněné socio-kulturní podmínky. Toto období se vyznačovalo rychlým pokrokem lidských dějin: je nutné vést s nimi dialog, který však zachovává základní hodnoty, na nichž je založen kontemplativní život, jenž skrze požadavky mlčení, naslouchání, připomínky vnitřního života a stability může a má být výzvou pro současné myšlení člověka.

Tímto dokumentem si přeji potvrdit a ocenit, a to spolu s vděčným uznáním celé církve, jedinečný způsob *sequela Christi*, který vedou mnišky kontemplativního života. Ten je pro nemálo z nich plně kontemplativním životem a nedocenitelným a nezczitelným darem, který Duch svatý nepřestává v církvi vzbuzovat.

V případech, kdy by to bylo nutné nebo vhodné, Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života prozkoumá potřebné otázky a uzavře příslušné dohody s Kongregací pro evangelizaci národů a pro východní církve.

Základní prvky kontemplativního života

9. Kontemplativní život je od prvních staletí až po naše dny v církvi stále živý; v jeho rámci po sobě následují období velkého úpadku, ale díky stálé přítomnosti Pána i rozkvětu. Je tedy spojen s nejvlastnější schopností církve obnovovat samu sebe a přizpůsobovat se změnám ve společnosti. Stále udržuje živým hledání Boží tváře a bezpodmínečné lásky ke Kristu, což je jeho specifickým a charakteristickým prvkem.

Zasvěcený život je příběhem vášnivé lásky k Pánu a k lidstvu; v kontemplativním životě tento příběh plyne den po dni díky horlivému hledání Boží tváře v důvěrném vztahu s Ním. Ježíši

Kristu, který „nás miloval jako první“ (1Jan 4,19) a „vydal se za nás“ (Ef 5,2), odpovídáte vy, kontemplativní ženy, obětováním celého svého života, abyste žily v NĚm a pro NĚj, „ke chvále jeho slávy“ (Ef 1,12). V tomto dynamismu kontempace jste hlasem církve, který neúnavně Pána chválí, děkuje mu, vzdychá a snažně prosí za celé lidstvo, a svou modlitbou jste spolupracovnicemi samého Boha a podpíráte ochabující údy jeho nevyslovitelného těla.²⁷

V osobní a společné modlitbě nalézáte Pána jako poklad svého života (srov. Lk 12,34), své „veškeré a nejvyšší dobro“, své „bohatství, které postačuje“,²⁸ a ve víře jste ujišťovány, že „sám Bůh stačí“²⁹ a vy jste si vybraly nejlepší úděl (srov. Lk 10,42). Vydaly jste svůj život Pánu, upřely na něj svůj pohled a odešly jste do cely svého srdce (srov. Mt 6,5), do obývané samoty klauzury a do sesterského života v komunitě. Tak jste obrazem Krista, který vyhledává setkání s Otcem na vrcholu hory (srov. Mt 14,23).

10. Během staletí nám církve vždy ukazovala vrchol kontempace v Marii (*summa contemplatrix*).³⁰ Od zvěstování do zmrtnýchvstání na cestě víry, která vyvrcholila u paty kříže, nepřestává Maria kontemplovat tajemství, které v ní přebývá. V Marii spatřujeme mystickou cestu zasvěcené osoby, která zaujímá postoj pokorné moudrosti a zakouší tajemství konečného naplnění.

Po příkladu Panny Marie je kontemplativní člověk osobou zaměřenou na Boha, je tím, pro něhož je Bůh *unum necessarium* (Lk 10,42), před nímž všechno získává jiný rozměr, protože se na něj dívá novými očima. Kontemplativní osoba chápe důležitost stvořených věcí, ty však „nekradou“ její srdce a nejsou překážkou pro jejího ducha. Jsou naopak žebříkem, po němž vystupuje k Bohu: všechno pro ni „má význam“³¹ Nejvyššího! Ten, kdo se noří do tajemství kontempace, vidí duchovníma očima: to mu dovoluje dívat se na svět a lidi Božím pohledem, kde ostatní „mají oči a nevidí“ (Žl 115,5; 135,16; srov. Jer 5,21), protože se dívají výhradně tělesnými očima.

11. Kontemplovat tedy znamená mít v Ježíši Kristu, jehož tvář je neustále obrácena k Otci (srov. Jan 1,18), pohled proměněný působením Ducha, v němž vzrůstá obdiv vůči Bohu a jeho divům. Znamená to mít ducha průzračného, v němž zaznívá plynutí Slova a hlas Ducha, který je dechem lehkého vánku (srov. 1Král 19,12). Není náhoda, že se kontempace rodí

²⁷ Srov. Klára z Assisi, III. Dopis sv. Anežce, 8.

²⁸ František z Assisi, Chvály nejvyššího Boha 3.5.

²⁹ Terezie z Avily, Sebrané spisy. Poezie 9, Editions du Cerf 2010, s. 1243.

³⁰ Srov. Denis Kartuzián, Enarrationes in cap. Can. Cant. XI, 6 in Doctoris Ecstatici D. Dionysii Cartusiani Opera Omnia, VII, Typis Cartusiae, Monstrolii 1898, 361.

³¹ František z Assisi, Píseň stvoření, 4.

z víry, jež je zároveň její branou a plodem. Jedině skrze důvěryplné „zde jsem“ (srov. Lk 2,38) lze vstoupit do Tajemství.

Do tohoto tichého a soustředěného pokoje ducha a srdce se mohou vkrást různá pokušení, kvůli kterým se vaše kontemplace může stát polem duchovního boje, v němž odvážně vytrváte ve jménu a ku prospěchu celé církve, která vás zná jako věrné strážkyně, silné a odolné v zápase. Připomeňme, že jedním z nejzákeřnějších pokušení pro kontemplativní osobu je jev, který pouštní otcové nazývají „polední démon“: je to pokušení, které vede k apatii, rutině, demotivaci, ochromující acedii. Jak jsem napsal v apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium*, vede tento stav po krůčcích k „záhrobní psychologii, která postupně transformuje křesťany v muzejní mumie. Zklamání realitou, církví nebo sebou samými žijí v ustavičném pokušení upnout se k nasládlému a beznadějnému smutku, který ovládne srdce jakožto „nejbohatší z elixíru Démonových“.³²

Témata, která jsou předmětem rozlišování a normativních změn

12. Abychom pomohli kontemplativním osobám dosáhnout cíle, který je vlastní jejich specifickému povolání, jež jsme popsali výše, vyzývám k zamyšlení nad následujícími dvanácti tématy zasvěceného života obecně a zvláště monastické tradice a k jejich rozlišování: formace, modlitba, Boží slovo, eucharistie a smíření, sesterský život v komunitě, autonomie, federace, klauzura, práce, mlčení, sdělovací prostředky a askeze. Tato témata budou dále uvedena do života vhodnými způsoby podle zvláštních charismatických tradic různých monastických rodin, a to v souladu s předpisy závěrečné části této apoštolské konstituce a zvláštních prováděcích předpisů, které budou co nejdříve vydány Kongregací pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života.

Formace

13. Formace zasvěcené osoby je cestou, která musí vést k připodobnění Ježíši Kristu a k převlastnění si jeho smýšlení v úplném obětování se Otcí. Jde o proces, který nikdy nekončí a jehož cílem je proniknutí hlubin celé osoby, aby všechny její postoje a gesta ukazovaly plné a

³² EG 83.

radostné náležení Kristu; proto vyžaduje neustálé obrácení k Bohu. To vede k formaci srdce, mysli a života a napomáhá integraci lidské, kulturní, duchovní a pastorační dimenze.³³

Formace kontemplativní zasvěcené osoby zvláště vede k harmonickému společenství s Bohem a sestrami v atmosféře mlčení chráněného každodenní klauzurou.

14. Bůh Otec je formátor *par excellence*, nicméně v tomto „uměleckém“ díle používá lidské prostředníky, formátory a formátorky, starší bratry a sestry, jejichž hlavním posláním je ukazovat „krásu následování Pána a hodnotu charismatu, skrze něž se naplňuje.“³⁴

Formace, zvláště stálá, která „je součástí řeholního zasvěcení“,³⁵ má živnou půdu v komunitě a v každodenním životě. Proto ať sestry pamatují na to, že řádné místo, kde se cesta formace odehrává, je klášter a že sesterský život v komunitě má ve všech jeho projevech takovou cestu podporovat.

15. S ohledem na sociokulturní a náboženský kontext ať kláštery věnují velkou pozornost duchovnímu rozlišování a rozlišování povolání, aniž by se nechaly unést pokušením počtu kandidátek nebo efektivity;³⁶ ať zajistí jejich osobní doprovázení a podporují vhodný běh formace. Přitom ať si uvědomují, že pro vstupní formaci a formaci po časných slibech „je třeba připravit dostatečně dlouhé období“³⁷, nakolik je to možné, nemá být kratší než devět a delší než dvanáct let.³⁸

Modlitba

16. Liturgická a osobní modlitba je základním zdrojem, z něhož čerpá vaše kontempace. Jestliže je „modlitba ‚morkem‘ zasvěceného života“,³⁹ tím spíše je jím pro život kontemplativní. Tolik lidí se dnes neumí modlit! Mnozí prostě necítí potřebu se modlit, nebo svůj vztah k Bohu redukuje na prosbu ve chvílích zkoušky, kdy už nevědí, na koho se obrátit. Jiní svou modlitbu zas omezují na pouhou chválu ve chvílích štěstí. Při recitaci a zpěvu chval Páně při liturgii hodin se stáváte hlasem také těchto lidí, a jako to činili proroci, prosíte za spásu všech.⁴⁰ Osobní modlitba vám pomáhá setrávat v jednotě s Pánem – jste pak jako výhonky

³³ Srov. VC 65; CIC kán. 664.

³⁴ Tamtéž, 66.

³⁵ Tamtéž 69; CIC kán. 661.

³⁶ Instrukce znovu začít od Krista, 18.

³⁷ Srov. VC 65.

³⁸ Srov. CIC kán. 648 §1 a 3; 657 §2.

³⁹ Pozdrav na závěr mše 2. února 2016: Osservatore Romano, 4. února 2016, s. 6; Srov. CIC kán. 673.

⁴⁰ Srov. SC 83; CIC kán. 1173 a 1174 §1.

na révě, a tak váš život ponese hojné plody (srov. Jan 15,1-5). Pamatujte však, že život modlitby a kontemplativní život nemůže být prožíván v soustředění na sebe, ale má rozšířit vaše srdce, aby objímalo celé lidstvo, zvláště ty, kteří trpí.

Přímlovná modlitba je vaší základní úlohou v životě církve. Modlíte se a přimlouváte za mnoho bratří a sester, kteří jsou ve vězení, za migranty, uprchlíky nebo pronásledované, za tolik zraněných rodin, za lidi bez práce, chudé, nemocné, oběti závislostí, abychom zmínili alespoň některé ze situací, které jsou den ze dne naléhavější. Máte stejnou úlohu jako ti, kdo nesou ochrnu před Pána, aby ho uzdravil (srov. Mk 2,1-12). Svou modlitbou dnem i nocí přinášíte Pánu životy mnoha bratří a sester, kteří se k němu nemohou z různých důvodů dostat, aby zakusili jeho milosrdenství, které uzdravuje, zatímco on je očekává, aby jim prokázal milost. Svou modlitbou můžete tedy uzdravovat rány mnoha bratří.

Kontemplace Krista má nepřekonatelný vzor v Panně Marii. Tvář jejího Syna jí náleží zcela zvláštním způsobem. Matka a učitelka dokonalého připodobnění se Synu je svou příkladnou a mateřskou přítomností velkou oporou pro každodenní věrnost modlitbě (srov. Sk 1,14), zvláště modlitbě synovské.⁴¹

17. Kniha Exodus nám ukazuje, jak Mojžíš svou modlitbou rozhoduje o údělu svého lidu a zajišťuje vítězství nad nepřítelem, když se mu podařilo udržet zdvižené paže, aby vzýval Pána o pomoc (srov. Ex 17,11). Tento text vnímám jako velmi expresivní obraz síly a účinnosti vaší modlitby ve prospěch celého lidstva a církve, zvláště jejich nejslabších a nejpotřebnějších údů. I dnes se, stejně jako kdysi, můžeme domnívat, že o údělu lidstva se rozhoduje v modlícím se srdci a pozdviženými pažemi kontemplativních žen. Proto vás povzbuzuji, abyste byly podle svých konstitucí věrné modlitbě liturgické i osobní, která ji připravuje a prodlužuje. Povzbuzuji vás, abyste „ničemu nedávaly přednost před Božím dílem“,⁴² aby vám ve vaší službě modlitby nic nepřekáželo, nic vás od ní neoddělovalo a nic do ní nevstupovalo.⁴³ Tak se skrze kontemplaci přeměníte v Kristův obraz⁴⁴ a vaše komunity se stanou skutečnými školami modlitby.

18. Toto všechno vyžaduje spiritualitu založenou na Božím slovu, na síle svátostného života, na učení církevního magisteria a na spisech vašich zakladatelů a zakladatelek; spiritualitu, která vás nechá stát se dcerami nebe i dcerami země, učednicemi a misionářkami podle vaše-

⁴¹ Srov. Benedikt XVI., Katecheze (28. prosince 2011); CIC kán. 663 §4; Instrukce Služba autority a poslušnost, 11. května 2008, 31.

⁴² Benedikt, Řehole, 43, 3.

⁴³ Srov. František z Assisi, Regola non bollata, XXIII, 31: FF 71.

⁴⁴ Srov. Klára z Assisi, III Dopis Anežce České, 12.13: FF2888.

ho způsobu života. To kromě jiného vyžaduje progresivní formaci k životu osobní i liturgické modlitby a ke kontemplaci, aniž by se zapomínalo, že je živena především „pohoršlivou krásou“ kříže.

Centrální postavení Božího slova

19. Jedním z nejdůležitějších prvků monastického života obecně je ústřední místo Božího slova v osobním i komunitním životě. Svatý Benedikt to zdůrazňuje, když po svých mniších požaduje, aby horlivě naslouchali svatým Písmům: „*lectiones sanctas libenter audire*“.⁴⁵ V průběhu staletí bylo mnišství strážcem *lectio divina*. Jelikož je nyní doporučeno celému Božímu lidu a vyžadováno po všech řeholnicích,⁴⁶ jste povolány z něj udělat potravu své kontemplace a svého každodenního života, abyste mohly sdílet tuto přetvářející zkušenost Božího slova s kněžími, jáhny, ostatními zasvěcenými osobami a s laiky. Chápejte toto sdílení jako skutečné poslání v církvi!

Modlitba a kontemplace jsou nepochybně nejvhodnějšími místy pro přijímání Božího slova, ale zároveň obě mají svůj zdroj v naslouchání slovu. Celá církev a zvláště komunity plně oddané kontemplaci, potřebují znovu nalézt ústřední místo Božího slova, které, jak připomněl můj předchůdce sv. Jan Pavel II., „je prvním zdrojem každé spirituality“.⁴⁷ Je nezbytné, aby Slovo živilo život, modlitbu, kontemplaci, každodenní cestu a stalo se principem společenství vašich komunit a fraternit. Ty jsou koneckonců povolány přijímat Slovo, meditovat je, kontempletovat a žít ho společně a předávat a sdílet plody, které se rodí z této zkušenosti. Tak budete moci růst v autentické spiritualitě společenství.⁴⁸ V souvislosti s tím vás vyzývám, abyste „vyloučily riziko individualistického přístupu tím, že si budete připomínat, že Boží slovo nám je dáno právě proto, aby vytvářelo společenství, aby nás sjednocovalo v pravdě na naší cestě k Bohu. (...) Proto posvátný text má být vždy rozebírán ve společenství církve.“⁴⁹

20. *Lectio divina* neboli modlitební četba Božího slova je umění, které pomáhá přejít od biblického textu k životu a které je existenciálním výkladem Písma svatého, díky němuž můžeme zmenšit vzdálenost mezi spiritualitou a každodenností, mezi vírou a životem. Proces uvedený do pohybu metodou *lectio divina* nás chce dovést od naslouchání k poznání a od poznání k lásce.

⁴⁵ Řehole, 4,55.

⁴⁶ Srov. VD 86; CIC kán. 663 §3.

⁴⁷ VC 94; Srov. CIC kán. 758.

⁴⁸ Instrukce Znovu začít od Krista, 25; Jan Pavel II., Apoštolský list *Novo millennio ineunte*, 43.

⁴⁹ VD 86; CIC kán. 754 a 755.

Díky biblickému hnutí, které získalo novou sílu zejména po vyhlášení dogmatické konstituce *Dei Verbum* na II. vatikánském koncilu, je dnes všem nabídnut neustálý přístup k Písmu svatému skrze vytrvalou modlitební četbu biblického textu, aby se dialog s Bohem stával každodenní realitou Božího lidu. *Lectio divina* vám má také pomoci pěstovat učenlivé, moudré a inteligentní srdce (srov. Řím 3,9.12), abyste rozlišovaly, co pochází od Boha a co od něj naopak může vzdalovat, abyste dosáhly takového druhu nadpřirozeného instinktu, který umožnil vašim zakladatelům a zakladatelkám nepřizpůsobovat se mentalitě světa, ale obnovit svou mysl, „aby dokázali rozlišit, jaká je vůle Boží: co je dobré, co se Bohu líbí, co je dokonalé“ (Řím 12,2).⁵⁰

21. Ať váš den, osobní i komunitní, probíhá v rytmu Božího slova! Vaše komunity a fraternity se tak stanou školami, kde se Božímu slovu naslouchá, žije se a hlásá všem, kteří se s vámi setkají.

Nakonec nezapomínejte, že „*lectio divina* se nedovrší, dokud nebude doprovázeno akcí (*actio*), která vede věřící existenci, aby se stala darem pro druhé v lásce.“⁵¹ Tak ponese hojné plody na cestě připodobnění Kristu, cíli našeho života.

Svátost eucharistie a smíření

22. Eucharistie je svátostí *par excellence*, setkání se samotným Ježíšem: „obsahuje celé duchovní dobro církve, Krista samého“.⁵² Eucharistie, střed života každého pokřtěného člověka i zasvěceného života jako takového, je zvláštním způsobem jádrem kontemplativního života. Obětování vašeho života vás zvláštním způsobem roubuje na velikonoční tajemství smrti a vzkříšení, které se uskutečňuje v eucharistii. Společné lámání chleba opakuje a zpřítomňuje Ježíšovo sebedarování, toho, který „rozlámal a láme sám sebe pro nás“, a požaduje, abychom „se darovali, lámali sebe samé pro druhé“.⁵³ Aby se toto bohaté tajemství mohlo uskutečnit a živě projevit, je třeba, aby bylo slavení eucharistie připravováno s péčí, důstojností a střízlivostí a všichni se ho účastnili naplno, s vírou a plným uvědoměním.

⁵⁰ VC 94.

⁵¹ VD 87.

⁵² PO, 5; srov. CIC, kán. 899.

⁵³ *Homilie*, slavnost Nejsvětějšího Těla a Krve Kristovy (26. května 2016): *L'Osservatore Romano*, 27.-28. května, s. 8; srov. CIC, kán. 663 § 2.

V eucharistii rozpoznáváme očima srdce Ježíše.⁵⁴ Svatý Jan Pavel II. nám připomíná, že „kontemplovat Krista znamená též umět ho rozpoznat všude, kde se objeví, v mnohotvárných způsobech jeho přítomnosti, ale především v živé svátosti jeho těla a krve. Církev žije z eucharistického Krista, neboť on ji živí a osvětluje. Eucharistie je tajemstvím víry a zároveň ‚tajemstvím světla‘. Kdykoliv ji církev slaví, mohou věřící určitým způsobem znovu prožívat zkušenost dvou učedníků putujících do Emauz: ‚Otevřely se jim oči a poznali ho‘ (Lk 24,31)“.⁵⁵ Eucharistie vás denně vtahuje do tajemství lásky, jež je láskou snoubeneckou: „Kristus je Snoubenec církve jako Vykupitel světa. Eucharistie je svátost našeho vykoupení. Je svátostí Snoubence a Snoubenky.“⁵⁶

Proto je chvályhodná tradice eucharistické adorace jakožto prodloužení mše svaté, jako jedinečné chvíle, kdy můžeme „vnitřně strávit“ chléb slova, rozlámaný během slavení, a setrvat v díkůvzdání.

23. Z eucharistie vychází úsilí o trvalé obrácení, jež nachází své svátostné vyjádření ve smíření. Kéž se pro vás stane časté osobní anebo společné slavení svátosti smíření či pokání privilegií ke kontemplaci Ježíše Krista, který je milosrdnou tváří Otce,⁵⁷ k obnově svého srdce a pročištění svého vztahu k Bohu v kontemplaci.

Z radostné zkušenosti odpuštění od Boha přijatého v této svátosti prýští milost stávat se proroky a služebníky milosrdenství a nástroji smíření, odpuštění a pokoje, tedy proroky a služebníky, jež náš svět dnes obzvláště potřebuje.

Bratrský život ve společenství

24. Bratrský život ve společenství je podstatným prvkem řeholního života obecně a mnišského zvláště, i přes mnohost charismat.

Vztah utvářející společenství je projevem té lásky, která prýští z Otcova srdce a naplňuje nás skrze Ducha, kterého nám dal sám Ježíš. Už jen tím, že zviditelňuje tuto skutečnost, se církev, Boží rodina, stává znamením hlubokého spojení s Bohem a ukazuje se jako domov, v němž je tato zkušenost možná a životodárná pro všechny. Ježíš Kristus povolává některé lidi, aby sdíleli jeho život, a vytváří společenství, které zviditelňuje to, že je možné „sdílení majetku, bra-

⁵⁴ Srov. Jan Pavel II., *Homilie*, slavnost Nejsvětějšího Těla a Krve Kristovy (14. června 2001), 3: AAS 93 (2001), 656.

⁵⁵ Týž, encyklika *Ecclesia de Eucharistia* (17. dubna 2003), 6.

⁵⁶ Týž, apoštolský list *Mulieris dignitatem* (15. srpna 1988), 26.

⁵⁷ Srov. bula *Misericordiae vultus*, 1; srov. *CIC*, kánony 664; 630.

trské náklonnosti a také plánu svého vlastního života a jednání. Je jim to umožněno tím, že přijali pozvání ke svobodnému a užšímu následování Krista⁵⁸. Bratrský život, v jehož důsledku zasvěcené osoby po vzoru prvotních křesťanských společenství usilují být „jedním srdcem a jednou duší“ (Sk 4,32), „je výmluvným vyznáním Trojice“⁵⁹.

25. Bratrské společenství je odrazem Božího způsobu bytí a dávání se a svědectvím o tom, že „Bůh je láska“ (1Jan 4,8 a 16). Zasvěcený život vyznává víru a život z lásky Otce, Syna i Duha svatého, a proto se bratrské společenství stává odrazem milosti Boha, Trojice Lásky.

Na rozdíl od poustevníků, kteří žijí „v tichu samoty“⁶⁰ a rovněž požívají v církvi velké úcty, zahrnuje mnišství společný život, který má ustavičně růst a jehož cílem je opravdové bratrské společenství, *koinonia*. To vyžaduje, aby se všichni členové považovali za ty, kdo budují společenství, a ne za pouhé uživatele toho, co od ní mohou přijmout. Komunita existuje natolik, nakolik se rodí a buduje za přispění všech, každého podle jeho darů, a pěstováním spirituality společenství, jež vede k vnímání a prožívání vzájemné sounáležitosti.⁶¹ Jenom tak bude společný život poskytovat členům společenství vzájemnou pomoc v uskutečňování povolání každého z členů.⁶²

26. Vy, které jste na sebe vzaly mnišský život, si stále připomínejte, že lidé naší doby od vás očekávají svědectví opravdového sesterského společenství, které ve společnosti poznamenané rozdělením a nerovností výrazně ukazuje, že je možné a krásné žít spolu (srov. Žl 133,1), navzdory generačním, vzdělanostním a někdy i kulturním rozdílům. Ať jsou vaše komunity věrohodným znamením, že tyto rozdíly společnému životu nepřekážejí, ale obohacují ho. Připomínejte si, že jednota a společenství neznamenaají uniformitu a že jsou živeny dialogem, sdílením, vzájemnou pomocí a hlubokým lidstvím, zejména tváří v tvář nejslabším a nejpotřebnějším členům.

27. Připomínejte si konečně, že sesterský život ve společenství je také základním způsobem evangelizace: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem“ (Jan 13,34-35). Proto vás vybízím, abyste nezanedbávaly prostředky k jeho posílení, které doporučuje a poskytuje církev,⁶³ a abyste stále opatrovaly tento citlivý, nikoli však druhořadý rys mnišského života. Spolu se sdílením Božího slova, zkušeností s Bohem a spo-

⁵⁸ Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života, instrukce *Bratrský život ve společenství* „*Congregavit nos in unum Christi amor*“ (2. února 1994), 10.

⁵⁹ Jan Pavel II., posynodální apoštolská adhortace *Vita consecrata* (25. března 1996), 21.

⁶⁰ CIC, kán. 603.

⁶¹ Srov. Jan Pavel II., apoštolský list *Novo millennio ineunte* (6. ledna 2001), 43.

⁶² Srov. PC, 15; CIC, kán. 602.

⁶³ *Congregavit nos*; CIC, kánony 607 § 2; 608; 665; 669 § 1.

lečného rozlišování „smíme připomenout také bratrské napomenutí, revizi života a jiné typické formy tradice. Jde tu o konkrétní cesty, jak druhým sloužit a jak ve společenství šířit ony přebohaté dary, které Duch sesílá pro jejich budování a pro poslání ve světě“.⁶⁴

Jak jsem nedávno řekl při setkání se zasvěcenými osobami, které se shromáždily v Římě na závěr roku zasvěceného života,⁶⁵ pečujte o to, abyste byly nablízku sestrám, jež vám Pán dal jako vzácný dar. Sv. Benedikt ostatně připomíná, že ve společném životě je zásadní „starší ctít a mladým projevat lásku“.⁶⁶ V tomto tíhnutí ke sladění vzpomínek na minulost a příslibu budoucnosti je také zakořeněna plodnost sesterského života v komunitě.

Autonomie klášterů

28. Autonomie podporuje stabilitu života a vnitřní jednotu každé komunity a zajišťuje nejlepší podmínky pro kontemplaci. Taková autonomie však v žádném případě nesmí znamenat nezávislost nebo izolaci, zvláště v případě klášterů téhož řádu nebo klášterů patřících ke stejnému charismatu.

29. S vědomím toho, že „nikdo nemůže dělat nic pro budoucnost izolovaně, jen svým vlastním úsilím, nýbrž jedině tak, že budeme vnímat sami sebe jakou součást opravdového společenství ustavičně přístupného setkávání se, dialogu, pozornému naslouchání a vzájemné pomoci“,⁶⁷ se varujte „chorobné uzavřenosti“⁶⁸ a chraňte hodnotu společenství mezi různými kláštery jako cestu, která otevírá budoucnost tím, že obnovuje a zpřítomňuje v tomto smyslu trvalé a kodifikované hodnoty vaší autonomie.⁶⁹

Federace

30. Federace je významnou strukturou společenství mezi kláštery, které patří ke stejnému charismatu, aby bylo zabráněno jejich izolaci.

Hlavní účel federací je podpora kontemplativního života v kláštorech, které do ní patří, a to podle potřeb vlastního charizmatu pro zajištění pomoci při stálé i počáteční formaci, jakož i

⁶⁴ *Tamtéž*, 32; srov. *CIC*, kánony 619, 630 a 664.

⁶⁵ Srov. *Promluva k účastníkům Jubilea zasvěceného života*, 1. února 2016: *L'Osservatore Romano*, 1.-2. února 2016, s. 8.

⁶⁶ Benedikt, *Řehole*, IV, 70-71.

⁶⁷ *Apoštolský list všem zasvěceným osobám k Roku zasvěceného života* (21. listopadu 2014), II, 3.

⁶⁸ *Tamtéž*.

⁶⁹ Srov. *tamtéž*; *CIC*, kánony 614-615; 628 §2-1; 630 §3; 638 §4; 684 §3; 688 §2; 699 §2; 708; 1428 §1-2.

v konkrétních potřebách, ať už se jedná o výměnu mnišek nebo sdílení materiálních dober. Vzhledem k těmto cílům je nutné federace podpořit a zvětšit jejich počet.⁷⁰

Klauzura

31. Oddělení od světa, nezbytné pro všechny, kdo následují Krista v řeholním životě, je zvláště zřejmé u vás, kontemplativních sester, a to díky klauzuře, jež je vnitřní svatyní církve jakožto nevěsty. Je to „znamení jedinečného spojení církve-snoubenky se svým milovaným Pánem“.⁷¹

Klauzura byla ustanovena ve čtyřech různých formách a stupních.⁷² Kromě té, která je společná všem řeholním institutům, existují tři další, typické pro kontemplativní komunity, tzv. papežská, konstituční a mnišská. Papežská klauzura je klauzurou „podle pravidel stanovených Apoštolským stolcem“⁷³ a „vylučuje vnější apoštolátní díla“⁷⁴. Konstituční klauzuru určují normy v jednotlivých stanovách (konstitucích) a mnišská klauzura, která si uchovává ráz „přísnější disciplíny“⁷⁵ vzhledem k všeobecné klauzuře, umožňuje připojit k primární bohoslužebné funkci volnější formy přijetí a pohostinnosti, vždy podle vlastních konstitucí. Všeobecná klauzura je z těchto čtyř typů nejméně uzavřená.⁷⁶

Různé způsoby zachovávání klauzury v tomtéž řádu mají být považovány za obohacení, ne za překážku společenství; jde přitom o soulad různých přístupů ve vyšší jednotě.⁷⁷ Toto společenství se může konkrétně projevovat v různých formách setkávání a spolupráce, především v počáteční a trvalé formaci.⁷⁸

Práce

32. Práce je i pro vás účastí na díle, které Bůh stvořitel uskutečňuje ve světě. Tyto aktivity vás uvádějí do úzkého vztahu s těmi, kdo zodpovědně pracují, aby žili z plodů této své práce (srov. Gn 3,19), abyste i vy přispěly k dílu stvoření a sloužily lidstvu. Zvláště vás činí solidar-

⁷⁰ Srov. CIC, kánony 582; 684 §3.

⁷¹ VC 59.

⁷² Srov. *tamtéž*, 59; CIC, kán. 667.

⁷³ CIC, kán. 667 §3.

⁷⁴ *Tamtéž*, kán. 674.

⁷⁵ *Tamtéž*, kán. 667 §2.

⁷⁶ Srov. *tamtéž*, kán. 667 §1.

⁷⁷ Srov. J. M. Bergolio, Vystoupení (13. října 1994) na synodu biskupů o *Zasvěceném životě a jeho poslání v církvi a ve světě* (in „*Vida Religiosa*“, 115/7: červenec-září 2013).

⁷⁸ Srov. List všem zasvěceným u příležitosti roku zasvěceného života (21. listopadu 2014), II, 3.

ními s chudými, kteří nemohou žít bez práce a kteří často, ačkoli pracují, potřebují prozřetelnostní pomoc svých bratří.

Aby práce nedusila ducha kontempace, jak nás to učí velcí kontemplativní světcí, a aby váš život byl „chudý skutkem i duchem, pracovitý i střídmý“, jak vám ukládá vaše profese se slavným slibem evangelijní rady chudoby,⁷⁹ práce ať je konána se zbožností a věrností, aniž by byla podmiňována mentalitou účinnosti a aktivismu současné kultury. Ať je pro vás vždy platná zásada benediktinské tradice „*ora et labora*“, která vychovává k tomu, abychom nacházeli rovnováhu mezi směřováním k Absolutnu a nasazením se v každodenních úkolech, mezi klidem kontempace a horlivostí ve službě.

mlčení

33. V kontemplativním životě, zvláště v tom, který je kontemplativní plně, považuji za důležité věnovat pozornost mlčení obývanému Přítomností jako nezbytnému prostoru naslouchání a *ruminatio* Slova a předpokladu pro pohled víry, který vnímá Boží přítomnost v osobní historii, v historii bratří a sester, jež vám Pán dává, a v událostech současného světa. Mlčení znamená vyprázdnění sebe sama, aby se vytvořilo místo k přijetí; ve vnitřním hluku nelze přijmout nic a nikoho. Váš plně kontemplativní život vyžaduje „čas a schopnost vytvářet ticho, aby se mohlo naslouchat“⁸⁰ Bohu a volání lidstva. Ať tedy mlčí jazyk tělesný a mluví jazyk Ducha podnícený láskou, již má každá z vás ke svému Pánu.⁸¹

Příkladem ať vám je mlčení přesvaté Panny Marie, která mohla přijmout Slovo, protože byla ženou mlčení: ne neplodného a prázdného mlčení, nýbrž naopak mlčení plného a bohatého. Mlčení Panny Matky je také mlčením plným lásky, které uschopňuje k přijetí Jiného a ostatních.

Komunikační prostředky

34. V naší společnosti ovlivňuje digitální kultura rozhodujícím způsobem utváření myšlení a způsob vztahů ke světu a zvláště k druhým lidem. Mimo toto kulturní klima nestojí ani kontemplativní komunity. Tyto prostředky mohou jistě být užitečnými nástroji pro formaci a ko-

⁷⁹ Srov. CIC kán. 600.

⁸⁰ Poselství k XLVIII světovému dni sdělovacích prostředků (1. června 2014). AAS 106 (2014), 114. Srov. *Congregavit nos*, 10 a 34.

⁸¹ Srov. Klára z Assisi, IV List Anežce, 35.

munikaci, ale vybízím vás k uvážlivému rozlišování, aby byly výhradně ve službě formace ke kontemplativnímu životu a nezbytné komunikaci, ne příležitostí k rozptylování nebo úniku od sesterského života v komunitě, ani na škodu vašemu povolání, ani překážkou vašemu životu plně zasvěcenému kontemplaci.⁸²

Askeze

35. Askeze se všemi prostředky, které nabízí církev k sebeovládání a očišťování srdce, vede také k osvobození ode všeho, co je vlastní „světstostí“, abyste žily v logice evangelia, která je logikou daru, zejména daru sebe sama, jako požadavek odpovědi na první a jedinou lásku vašeho života. Tak budete moci odpovědět i na očekávání bratří a sester i na morální a duchovní požadavky, které jsou vlastní každé ze tří evangelijních rad, k nimž jste se zavázaly slavným slibem.⁸³

V této souvislosti váš plně oddaný život získává silný prorocký smysl: střídmost, odpoutání se od věcí, dar sebe samých v poslušnosti, průzračnost vztahů, všechno se pro vás stává radikálnějším a náročnějším rozhodnutím zřít se i „prostoru, kontaktů, tolika stvořených věcí jako zvláštní způsob odevzdání svého „těla““. ⁸⁴To, že jste si zvolily život ve stabilitě, se stává výmluvným znamením věrnosti pro náš globalizovaný svět, který je zvyklý na stále rychlejší a snazší změny, ovšem s rizikem, že nikde nezapustí kořeny.

I oblast sesterských vztahů se v klášterním životě,⁸⁵ který s sebou nese nepřetržité a úzké vztahy v komunitě, stala náročnější. Můžete být příkladem a pomocí pro Boží lid a dnešní lidstvo poznamenané a často trápené tolika rozděleními a ukázat, jak zůstat po boku bratra nebo sestry i tam, kde existují rozepře, které je třeba vyřešit, napětí a konflikty, které je nutné překonat, křehkosti, které je nutné přijmout. Askeze je rovněž prostředkem, jímž vstupujeme do kontaktu se svou vlastní křehkostí, abychom ji svěřili něžnosti Boha a komunity.

Asketické nasazení je konečně nezbytné k tomu, abyste s láskou a věrností pokračovaly ve svých každodenních povinnostech, které můžete chápat jako příležitost ke sdílení údělu tolika bratří ve světě, a abyste za ně přinášeli tichou a plodnou obět’.

⁸² Srov. CIC kán. 666.

⁸³ Srov. Pozdrav po mši sv. pro zasvěcené osoby, 2. února 2016. Osservatore Romano, 4. února 2016, s. 6; CIC kán. 599-601; 1191-1192.

⁸⁴ VC 431.

⁸⁵ *Congregavit nos*, 10.

Svědectví mnišek

36. Milé sestry, to, co jsem napsal v této apoštolské konstituci, znamená pro vás, které jste přijaly kontemplativní povolání, platnou pomoc pro obnovu vašeho života a vašeho poslání v církvi a ve světě. Ať Pán uskuteční ve vašich srdcích své dílo a zcela vás přetvoří v Sebe, jenž je posledním cílem kontemplativního života,⁸⁶ a vaše komunity nebo fraternity ať jsou skutečnými školami kontempace a modlitby.

Svět a církev vás potřebují jako „majáky“, které osvěcují cestu lidí naší doby. To ať je vašim proectvím. Nevybraly jste si útěk ze světa ze strachu, jak si někteří myslí. Zůstáváte ve světě, aniž byste byly ze světa (srov. Jan 18,19), a ačkoli jste od něj odděleny, skrze znamení, která vyjadřují vaše náležení Kristu, nepřestáváte se neustále přimlouvat za lidstvo a předkládáte Pánu jeho obavy nebo úzkosti a naděje, jeho radosti a trápení.⁸⁷

Nepřipravujte nás o tuto vaši účast na utváření lidštějšího, a tím i více evangelijního světa! Spojeny s Bohem naslouchejte volání svých bratří a sester (srov. Iz 3,7; Jak 5,4), kteří jsou obětí „odpadní kultury“⁸⁸ nebo kteří prostě potřebují světlo evangelia. Cvičte se v umění naslouchat, „které je víc než pouhé slyšení“,⁸⁹ a praktikujte „spiritualitu pohostinnosti“ tím, že přijímáte do svého srdce a přinášíte do své modlitby to, co se týká člověka stvořeného k obrazu a podobě Boží (srov. Gn 1,26). Jak jsem napsal v apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium*: „Přímлівná modlitba nás neodvádí od opravdové kontempace, protože kontempace, která vytěšňuje druhé lidi, je klam.“⁹⁰

Takto bude vaše svědectví jakoby nezbytným doplněním svědectví těch, kteří jako kontemplativní osoby v srdci světa svědčí o evangeliu a zůstávají plně ponořeni v realitě a utváření pozemského města.

37. Milé kontemplativní sestry, dobře víte, že váš život, stejně jako všechny ostatní formy zasvěceného života, „je dar daný církvi, rodí se v církvi, roste v církvi a je celý orientován na církev.“⁹¹ Buďte tedy v hlubokém spojení s církví, abyste se v ní staly živým pokračováním tajemství Panny Marie, snoubenky a matky, která přijímá a střeží Slovo, aby ho navrátila světu, a přispívá k tomu, aby se rodil a rostl Kristus v srdcích lidí, kteří často i nevědomky žijí

⁸⁶ Klára z Assisi, III. Dopis Anežce, 12-13; IV. Dopis Anežce, 15-16.

⁸⁷ GS 4.

⁸⁸ EG 53; Srov. *tamtéž* 187nn.

⁸⁹ *Tamtéž* 171.

⁹⁰ *Tamtéž* 281.

⁹¹ J.M. Bergoglio, vystoupení na Synodu biskupů o zasvěceném životě a jeho poslání v církvi a ve světě 13. října 1994.

po tom, který je „cesta, pravda a život“ (Jan 14,6). Jako Maria buďte i vy „schodištěm“, po němž Bůh sestupuje, aby potkal člověka, a po němž člověk vystupuje, aby potkal Boha a kontemploval jeho tvář ve tváři Krista.

Normativní závěr

Ve světle těchto úvah nařizují a ustanovují následující:

Čl. 1. V souladu s kán. 20 CIC a po velmi pozorném zvážení předcházejících 37 článků tato apoštolská konstituce *Vultum Dei quaerere* svým vyhlášením částečně ruší:

1. Kánony CIC, které jsou zčásti přímo v rozporu s kterýmkoli článkem této konstituce;
2. Zejména normativní opatření:
 - z apoštolské konstituce Pia XII. *Sponsa Christi* z 21. listopadu 1950: *Statuta generalia monialium*;
 - z instrukce Kongregace pro řeholníky *Inter praeclara* (23. listopadu 1950);
 - z Instrukce CIVCSVA *Verbi Sponsa* (13. května 1999) o kontemplativním životě a klauzuře mnišek.

Čl. 2 §1. Tato konstituce je určena jak Kongregaci pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života, tak každému ženskému klášteru kontemplativního života nebo čistě kontemplativnímu, federovanému nebo nefederovanému.

§2. Touto apoštolskou konstitucí jsou upraveny oblasti vyjmenované v č. 12 a rozvinuté v č. 13-35.

§3. Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života – tam, kde je to nutné ve shodě s Kongregací pro východní církve nebo Kongregací pro evangelizaci národů –, upraví rozdílné způsoby realizace těchto základních norem podle různých monastických tradic a s ohledem na různé charizmatické rodiny.

Čl. 3 §1. Každý klášter věnuje zvláštní pozornost – skrze vhodné struktury, které je třeba určit při vypracovávání projektu komunitního života –, stálé formaci, která je živnou půdou pro každou její etapu, a to již od formace počáteční.

§2. Pro zajištění odpovídající stálé formace ať federace podporují spolupráci mezi kláštery na rovině sdílení formačního materiálu a používání prostředků digitální komunikace, vždy při zachování nutné diskrétnosti.

§3. Kromě péče při vybírání sester povolanych jako formátorky doprovázet kandidátky na cestě osobního zrání ať kláštery a federace podporují formaci formátorek a jejich spolupracovnic.

§4. Sestry povolané zajišťovat delikátní službu formace mohou, *servatis de iure servandis*,⁹² navštěvovat zvláštní formační kurzy i mimo vlastní klášter, a to při zachování přiměřeného prostředí a v souladu s požadavky vlastního charizmatu. Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života vydá v této záležitosti příslušné předpisy.

§5. Kláštery budou věnovat zvláštní pozornost duchovnímu rozlišování a rozlišování povolání, zajistí kandidátkám osobní doprovázení, budou podporovat odpovídající formační běhy a budou mít stále na paměti skutečnost, že počáteční formaci musí být věnován dostatek času.

§6. I přesto, že utváření mezinárodních a multikulturních komunit je projevem univerzality charizmatu, musí být absolutně vyloučen nábor kandidátek přicházejících z jiných zemí za jediným účelem zajistit přežití kláštera. Aby se toto zajistilo, je třeba vypracovat příslušná kritéria.

§7. Pro zajištění kvalitní formace ať jsou podle okolností podporovány společné formační domy pro počáteční formaci sester z více klášterů.

Čl. 4 §1. Vzhledem k tomu, že modlitba je srdcem kontemplativního života, ať každý klášter zhodnotí každodenní rytmus dne, aby se ukázalo, jestli je Pán skutečně jeho středem.

§2. Ať je zhodnoceno komunitní slavení a zodpovězena otázka, jestli je skutečně setkáním s Pánem.

Čl. 5 §1. Vzhledem k důležitosti *lectio divina* ať každý klášter stanoví dobu a vhodné způsoby pro tento požadavek četby/naslouchání, *ruminatio* (přežvykování), modlitby, kontemplace a sdílení Písma svatého.

§2. Vzhledem k tomu, že sdílení přetvářející zkušenosti Slova s kněžími, jáhny a ostatními zasvěcenými osobami a laiky je projevem skutečného společenství církve, ať každý klášter určí způsoby tohoto duchovního vyzářování *ad extra*.

Čl. 6 §1. Každý klášter při vypracování svého komunitního a sesterského projektu ať kromě pečlivé přípravy slavení eucharistie určí přiměřené doby eucharistické adorace a poskytne příležitost také věřícím z místní církve, aby se jí účastnili.

§2. Obzvláštní péče ať se věnuje výběru kaplanů, zpovědníků a duchovních vůdců a přitom se má na paměti specifčnost vlastního charizmatu a požadavky sesterského života v komunitě.

Čl. 7 §1. Ty, které jsou povolány ke službě autority, se kromě péče o svou vlastní formaci mají nechat vést skutečným duchem sesterství a služby, aby podporovaly radostné ovzduší

⁹² Při zachování všeho, co je třeba podle práva zachovat. *Pozn. překl.*

svobody a odpovědnosti a tak podporovaly osobní i komunitní rozlišování a komunikaci v pravdě o tom, co se dělá, myslí a cítí.

§2. Komunitní projekt ať ochotně přijímá a podporuje sdílení lidských i duchovních darů každé sestry pro vzájemné obohacení a prohlubování sesterských vztahů.

Čl. 8 §1. Právní autonomii musí odpovídat skutečná autonomie života, což znamená určitý, alespoň minimální počet sester pod podmínkou, že větší část není pokročilého věku; nezbytná vitalita v žití a předávání charismatu; reálná schopnost formace a řízení; důstojnost a kvalita liturgického, sesterského a duchovního života; významnost a začlenění v místní církvi; možnost obživy; vhodné klášterní budovy. Tato kritéria musejí být brána v úvahu jako celek.

§2. Pokud požadavky pro skutečnou autonomii kláštera nejsou naplněny, Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života posoudí vhodnost ustanovení komise *ad hoc* složené z ordináře, předsedkyně federace, asistenta federace a abatyše nebo převorky kláštera. V každém případě takový zásah musí mít za cíl začátek procesu doprovázení k oživení kláštera nebo započetí procesu jeho uzavření.

§3. Tento proces by mohl vést také k afiliaci k jinému klášteru nebo ke svěření kláštera předsedkyni federace a její radě, pokud by šlo o klášter federovaný. Ve všech případech je konečné rozhodnutí v kompetenci Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života.

Čl. 9 §1. Zpočátku budou muset být všechny kláštery součástí nějaké federace. Jestliže ze zvláštních důvodů nebude moci být nějaký klášter federovaný, má být po hlasování kapituly žádáno povolení Apoštolského stolce, jemuž náleží příslušné rozlišování, aby daný klášter nenáležel k žádné federaci.

§2. Federace budou moci být ustanoveny ani ne tak a nejenom podle geografických kritérií, ale podle blízkosti ducha a tradic. Způsoby uskutečnění budou určeny Kongregací pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života.

§3. Bude také zajištěna pomoc ve formaci a v konkrétních potřebách prostřednictvím výměn mnišek a sdílení materiálních statků, jak to předepíše Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života, která určí kompetence předsedkyně federace.

§4. Budou se podporovat přidružení klášterů, i na rovině právní, k odpovídajícímu mužskému řádu. Rovněž budou podporovány konfederace a ustanovení mezinárodních komisí různých

řádů se statuty schválenými Kongregací pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života.

Čl. 10 §1. Každý klášter po poctivém rozlišování a s ohledem na vlastní tradici a to, co vyžadují konstituce, ať požádá Svatý stolec, kterou formu klauzury chce přijmout, v případě, že žádá jinou formu, než která v tuto chvíli platí.

§2. Jakmile si zvolí jednu z forem klauzury, která bude schválena, má se jí každý klášter držet a žít podle toho, co obnáší.

Čl. 11 §1. I když některé mnišské komunity mohou mít v souladu s vlastním právem důchody, ať se přesto její členky nevyhýbají povinnosti pracovat.

§2. Pro komunity zasvěcené kontemplaci nemá plod práce za cíl pouze zajistit důstojné přežití, ale také, když je to možné, přispět na potřeby chudých a klášterů, které to potřebují.

Čl. 12. Rytmus dne ve všech klášterech ať obsahuje vhodné doby mlčení, aby se podporovalo ovzduší modlitby a kontemplace.

Čl. 13. Každý klášter ať zahrne do svého komunitního projektu vhodné prostředky, jejichž prostřednictvím se vyjádří asketické úsilí monastického života, aby se stával více prorockým a věrohodným.

Závěrečné ustanovení

Čl. 14 §1. Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života vydá podle ducha a předpisů této apoštolské konstituce novou instrukci ohledně oblastí vyjmenovaných v č. 12.

§2. Články konstitucí nebo řeholí jednotlivých institutů budou muset být přizpůsobeny novým předpisům a předloženy ke schválení Svatému stolci.

V Římě u sv. Petra 29. června o slavnosti svatých Petra a Pavla roku 2016, ve čtvrtém roce mého pontifikátu.

Franciscus

Seznam zkratk

- CIC** *Kodex kanonického práva*
- EG** Apoštolská exhortace papeže Františka *Evangelii gaudium* z 24. listopadu 2013
- GS** Pastorální konstituce II. vatikánského koncilu *Gaudium et spes*
- ChD** Dekret II. vatikánského koncilu *Christus Dominus*
- LG** Dogmatická konstituce II. Vatikánského koncilu *Lumen gentium*
- OL** Apoštolský list papeže Jana Pavla II. *Oriente lumen* z 2. května 1995
- PC** Dekret II. vatikánského koncilu *Perfectae caritatis*
- PL** *Patrologia latina*
- PO** Dekret II. vatikánského koncilu *Presbyterorum ordinis*
- SC** Konstituce II. vatikánského koncilu *Sacrosanctum concilium*
- VC** Posynodální apoštolská exhortace papeže Jana Pavla II. *Vita consecrata* z 25. března 1996
- VD** Posynodální apoštolská exhortace papeže Benedikta XVI. *Verbum Domini* z 30. září 2010

Obsah

Úcta, chvála a díkůvzdání za zasvěcený a mnišský kontemplativní život	4
Doprovázení a vedení církve	5
Základní prvky kontemplativního života	7
Témata, která jsou předmětem rozlišování a normativních změn.....	9
Formace	9
Modlitba	10
Centrální postavení Božího slova.....	12
Svätost eucharistie a smíření	13
Bratrský život ve společenství.....	14
Autonomie klášterů	16
Federace	16
Kluzura	17
Práce	17
Mlčení.....	18
Komunikační prostředky	18
Askeze	19
Svědectví mnišek.....	20
Normativní závěr.....	22
Závěrečné ustanovení	25
Seznam zkratk	26
Obsah.....	27